

CRJM - Centrul de Resurse Juridice din Moldova

Moldova: Eforturi sistemice sunt încă necesare pentru asigurarea independenței judiciare, avertizează ICJ

Natalia Șeremet · Wednesday, March 13th, 2019

Comisia Internațională a Juriștilor (ICJ) a declarat astăzi că Republica Moldova rămâne semnificativ în urmă cât privește existența unui sistem judecătoresc independent funcțional, care este un element indispensabil în capacitatea statului de a oferi acces la justiție pentru locuitorii și instituțiile țării.

Raportul ICJ *„Promisiunea neîndeplinită privind un sistem judecătoresc independent în Moldova”*, lansat astăzi, include o serie de recomandări specifice pentru reformă, în vederea asigurării unei independențe judiciare depline și a unui sistem judecătoresc eficient.

Raportul a fost elaborat ca urmare a misiunii ICJ în Moldova în noiembrie 2018, bazându-se pe activitatea misiunilor anterioare întreprinse în 2004 și 2012.

„În timp ce multe reforme legislative semnificative au fost întreprinse, independența sistemului judecătoresc este departe de a fi obținută în Moldova”, a spus Massimo Frigo, Consilier juridic principal în cadrul programului ICJ pentru Europa și Asia Centrală. „Sunt necesare reforme legislative, dar mai mult decât atât, este necesară o schimbare a mentalității și a culturii de lucru a judecătorilor înșiși, care trebuie să protejeze și să promoveze independența judiciară în munca lor”.

ICJ a recunoscut că s-au înregistrat progrese importante în multe domenii, inclusiv în eforturile de a asigura înregistrarea audio a tuturor ședințelor de judecată, introducerea unui sistem de alocare aleatorie a dosarelor și majorarea personalului și a salariilor pentru toți judecătorii.

Cu toate acestea, ICJ a ajuns la concluzia că implementarea acțiunilor prevăzute în cele mai importante reforme din domeniul justiției trenează și deseori este afectată de lipsa voinței politice și a convingerii.

Cultura de subordonare ierarhică pronunțată în sistemul judecătoresc și a judecătorului rămâne prevalentă printre judecători.

ICJ este îngrijorată de constatările conform cărora Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) – organ de auto-administrare judecătorească – în loc să-și îndeplinească rolul său crucial de apărare a independenței sistemului judecătoresc ca instituție și a

independenței individuale a judecătorilor, a devenit un instrument de presiune asupra unor judecători și o amenințare la independența lor.

„În timpul misiunii noastre, am auzit mărturii și relatări despre judecători care deseori trăiesc în stare de frică: frica de a-și exprima opinia despre situația din sistemul judecătoresc, și frica urmării penale doar pentru pronunțarea unei hotărâri contrare dezideratelor procuraturii sau ale oamenilor de la putere”, a spus Massimo Frigo.

Realizarea independenței judiciare necesită o schimbare de atitudine față de sistemul judecătoresc din partea executivului și a altor ramuri ale puterii de stat și din partea mediului privat, dar, cel mai important, din partea judecătorilor înșiși.

Recomandări

Raportul ICJ a propus recomandări specifice, inclusiv:

- Organele de guvernare ale sistemului judecătoresc și orice instituție din Republica Moldova ar trebui, în limitele competenței, să facă tot posibilul pentru a încuraja, în mod activ și public, toți judecătorii să nu se teamă să-și îndeplinească atribuțiile profesionale în mod independent, în limitele statului de drept. Transparența, pluralismul și opinia liberă, respectuoasă și competentă, chiar dacă și critică, ar trebui să stea la baza sistemului judecătoresc din Republica Moldova;
- Componenta CSM ar trebui modificată prin anularea calității de membru din oficiu a ministrului Justiției, a Procurorului General și a președintelui Curții Supreme de Justiție (CSJ). Numărul judecătorilor din judecătoria (instanțe de fond) ar trebui majorat pentru a asigura un nivel mai ridicat de reprezentativitate;
- Instituția numirii inițiale a judecătorilor pentru o perioadă de cinci ani trebuie să fie exclusă;
- Judecătorii CSJ trebuie să fie desemnați de către Președinte, similar altor judecători, și nu de către Parlament;
- Deciziile CSM privind numirea și promovarea judecătorilor trebuie să fie motivate și disponibile public, având la bază criterii obiective;
- Pentru a asigura transparența și responsabilitatea în activitatea CSM, ședințele acestuia trebuie să nu fie desfășurate, de regulă, cu ușile închise, iar hotărârile CSM trebuie să fie bine motivate în fiecare caz;
- CSM trebuie să încurajeze, dar nu să împiedice judecătorii să participe la evenimentele externe, să vorbească liber despre provocările cu care se confruntă sistemul judecătoresc, să comenteze și să propună recomandări constructive pentru consolidarea independenței și eficienței acestuia;
- Asociația Judecătorilor trebuie să fie văzută nu ca un instrument corporatist, ci ca o entitate care acționează în mod deschis și consecvent pentru apărarea independenței tuturor judecătorilor. Un pluralism de opinii trebuie să fie asigurat în sistemul judecătoresc, inclusiv prin înființarea asociațiilor sau grupurilor suplimentare care să contribuie la dialogul privind fortificarea independenței și eficienței sistemului judecătoresc;
- Procedura de răspundere disciplinară nu ar trebui să fie legată de evaluare, deoarece ea ar trebui să se refere doar la abaterile disciplinare prevăzute de standardele internaționale;

- Componenta de infracțiune prevăzută în articolul 307 al Codului Penal (pronunțarea unei sentințe, decizii, încheieri sau hotărâri contrare legii) constituie un instrument periculos de presiune asupra judecătorilor în mâinile organelor procuraturii și ar trebui să fie exclusă;
- Ședințele în dosarele penale trebuie să fie publice, iar hotărârile adoptate să fie pronunțate public în mod clar. Examinarea cauzelor în ședințe închise, inclusiv și mai ales pentru cauzele penale de rezonanță, care prezintă interes public, este contrară standardelor internaționale privind transparența sistemului judecătoresc și echitatea procedurilor;
- Judecătorii de instrucție ar trebui să se bucure de independență deplină în practică;
- Prevederile Codului de procedură civilă care au exclus obligația judecătorilor de fond să motiveze hotărârile sale în cauze civile trebuie să fie excluse și autoritățile moldovenești trebuie să identifice alte soluții pentru reducerea volumului de muncă al judecătorilor.

Versiunea integrală a raportului și setul complet de recomandări sunt disponibile în limbile engleză și română.

Acest raport a fost elaborat de Comisia Internațională a Juriștilor în cadrul proiectului „Promovarea supremației legii prin monitorizare de către societatea civilă”, implementat de [Centrul de Resurse Juridice din Moldova \(CRJM\)](#), ceea ce este posibil datorită ajutorului generos al poporului american, oferit prin intermediul [Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională \(USAID\)](#). Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă în mod necesar poziția USAID, a Guvernului SUA sau a CRJM.

[Raportul integral al misiunii în limba română este disponibil aici.](#)

[Raportul integral al misiunii în limba engleză este disponibil aici.](#)

Evenimentul de lansare al raportului poate fi privit mai jos:

Contacte:

Massimo FRIGO, Consilier juridic principal, Programul ICJ pentru Europa și Asia Centrală, Comisia Internațională a Juriștilor, massimo.frigo@icj.org

This entry was posted on Wednesday, March 13th, 2019 at 10:15 am and is filed under [Noutăți](#)

You can follow any responses to this entry through the [Comments \(RSS\)](#) feed. Both comments and pings are currently closed.

